

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra policejních činností

**Vízová politika České republiky,
vývoj, současný stav, priority
a perspektivy**

Bakalářská práce

Visa policy of the Czech Republic, its development,
current situation, priorities and perspectives

Bachelor theses

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Miloslav Smetana

AUTOR PRÁCE

Nikola Hrdličková

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 11. 03. 2022

.....
Nikola Hrdličková

ANOTACE

Hlavním předmětem této práce je jednotná vízová politika Evropské unie a vízová Politika České republiky. Práce nastiňuje historický vývoj evropské vízové politiky se stručným vysvětlením zakládajících a legislativně zavazujících smluv Evropského Společenství a schengenského prostoru. V jedné z kapitol se v práci pojednává o přípravě a vstupu České republiky do schengenského prostoru, a s tím spojenými legislativními změnami. Důležitý prostor v práci dostala perspektiva vízové politiky do budoucna. Tato kapitola osvětluje a má za cíl popsat nové systémy, které vízová politika zavádí v rámci zlepšení podmínek pohybu osob a kontrol na hranicích. Zejména se pak věnuje nově připravovaným systémům ETIAS a Entry/exit systém, jenž zmodernizují a zdigitalizují vízovou politiku.

KLÍČOVÁ SLOVA

Vízová politika, schengenský prostor, vízum, Evropská unie, Vízový kodex, migrace

ANNOTATION

One of the main topics of this theses is visa policy of the European union and Czech Republic. The theses outline the historical development of European visa policy with a brief explanation of the founding treaties of the European Community and the Schengen area. In one of the chapters, the theses deal with the preparation and accession of the Czech Republic to the Schengen area, and the related legislative changes. An important space in the work has been given to the perspective of visa policy for the future. This Chapter sheds light and aims to describe the new systems the visa policy puts in place to improve the conditions of movement of people and controls at the borders. It is dedicated to the newly prepared ETIAS and Entry/Exit systems, which will modernise visa policy.

KYE WORDS

Visa policy, Schengen area, visa, European union, Visa code, migration

Obsah

ÚVOD	5
1. KLÍČOVÉ POJMY	8
2. VÍZOVÁ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE + JEJÍ MEZNÍKY	9
2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ	9
2.2. SCHENGEN	10
2.3. SCHENGENSKÉ DOHODY	12
2.4. MAASTRICHTSKÁ SMLOUVA	13
2.5. AMSTERODAMSKÁ SMLOUVA	14
2.6. LISABONSKÁ SMLOUVA	15
2.7. JEDNOTNÁ VÍZA	16
3. LEGISLATIVNÍ PROJEKTY A SYSTÉMY	18
3.1. VÍZOVÝ KODEX	18
3.2. SCHENGENSKÝ HRANIČNÍ KODEX	21
3.3. VÍZOVÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM	24
3.4. SCHENGENSKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM	25
3.5. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2018/1806 ..	27
4. VÍZOVÁ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY	29
4.1. PŘÍPRAVY NA VSTUP DO SCHENGENSKÉHO PROSTORU	29
4.2. NOVÉ OBLASTI SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE	31
4.3. DŮSLEDKY VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO SCHENGENSKÉHO PROSTORU	33
5. PERSPEKTIVA VÍZOVÉ POLITIKY DO BUDOUCNA	35
5.2. ETIAS	36
5.3. ENTRY/EXIT SYSTÉM	37
6. MIGRAČNÍ POLITIKA EU	39
6.1. VÝVOJ MIGRAČNÍ POLITIKY	41
ZÁVĚR	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46
SEZNAM PŘÍLOH	50
PŘÍLOHY PRÁCE	51

ÚVOD

Počátky vízové politiky lze nalézt již na počátku minulého století, kdy se ve světě začínali tvořit nové aliance a společenství. Právě integrace Evropy byla také jedním z důvodů, proč se začala tvořit myšlenka o tzv. evropském společenství. Především jednotu a společenství jsou dva velmi důležité pojmy, které se v současnosti stále více skloňují a čím dál tím více záleží na jejich interpretaci a uplatňování v současné vízové a mezinárodní politice.

Práce se pokouší ve svém úvodu blíže zmapovat a specifikovat začátky vývoje vízové politiky a vytváření společné evropské legislativy. První legislativní dokumenty a dohody, které začaly vznikat v 80. letech jsou zároveň počátkem evropské integrace a jednoty, jelikož v nich můžeme spatřovat spolupráci více než jednoho evropského státu. Schengenský prostor a Evropská unie jsou úzce spjaty a mají velmi podobné cíle v oblasti migrace, bezpečnosti členských států nebo například hospodářství či ekonomice. Tyto dvě evropské společenství mají zakládající dokumenty, které se v mnohých věcech přelívají a koordinují společně své cíle.

V současné době 21. století je více než nutné, aby státy schengenského prostoru a Evropské unie spojily své síly a pokusily se společně koordinovat svou vízovou politiku, která si je v mnoha případech velmi blízká. Svět se potýká s neustálou hrozbou narušení bezpečnosti a celistvosti. Stejně tak i Evropská unie, která v minulých letech čelila nárůstu v počtu hrozeb proti jejím členským státům. Ať už v podobě migrace z Afriky či Blízkého východu z důvodu válečných konfliktů, hladomoru či nedostatku základních potřeb pro život, ale také v podobě neustálých obav z budoucích teroristických útoků. Od začátku 21. století Evropa vídala a zažívala nespočet útoků na základní principy svobodného evropského světa, ale také útoky na demokracii a stabilitu, kterou díky systémům a seskupením jako Evropská unie nebo schengenský prostor zajišťuje.

Jednotná vízová politika členským státům dává možnost společně postupovat v otázkách bezpečnosti v případě jakéhokoliv ohrožení. Zaručuje koordinaci řešení problémů, ale také přispívá k ochraně jednotlivých členských

států, a to v podobě legislativ, které si země přenesou a dále aplikují do svých právních systémů.

Evropská unie vytváří pro své členské státy nespočetné množství nástrojů, které jí pomáhají v udržení jednoty. Hlavními prvky správné koordinace a nastolení pravidel jsou především systémy a nařízení, které vydává přes své orgány, jakým je například Evropský parlament.

Jde zejména o dokumenty, které dávají jasná pravidla a postupy pro jednotlivé členské státy v oblasti vízové politiky, ochrany hranic nebo jednotném postupu při koordinaci policejní a justiční spolupráce.

Jednotná vízová politika má velký potenciál a vizi směrem do budoucna. I díky větší světové integraci a možným nárůstem počtu uchazečů o přijetí do Evropské unie. Postupným rozvojem světového jednotného společenství a postupem v lidském světě, je možné předpokládat, že evropská politika se bude v následujících letech i nadále rozvíjet.

Pokud zvážíme, že technologie a celková ekonomická a hospodářská vyspělost Evropské unie jde kupředu, bude dříve nebo později nutno připustit změny v evropské politice, které se budou odrážet v současném světovém fenoménu. Jednou z hlavních oblastí, která má nesmírnou perspektivu a nespočet možností, jak ji modernizovat a přizpůsobit pohybu doby, je zcela jistě jednotná evropská vízová politika. Již teď se objevují dvě velké vize nebo také jinak řečeno systémy, které mají potenciál modernizovat a lépe koordinovat například vízový systém či přijímání žádostí o víza a jejich vyřízení.

Jedním z nich je i systém ETIAS neboli Evropský systém pro cestovní informace a povolení, jež budou muset všechny členské země přijmout a začlenit do své vlastní legislativy. Tento systém vznikl z důvodu posílení ochrany hranic členských států, což je jeden z aktuálních problémů Evropské unie a schengenského prostoru. Bude moci poskytovat informace členským státům a úřadům o osobách ze třetích bezvízových zemí, které budou chtít na území státu vstoupit. Zároveň předá informace o dané osobě, kde budou rozpoznávány bezpečnostní nesrovnalosti a případně hlásit hrozbu. Jde o velmi výrazný krok v digitalizaci ochrany evropské bezpečnosti. Mít možnost získat o osobě

informace ještě předtím, než přijede na území státu a posléze vyhodnotit, zda tato osoba představuje riziko či nikoli.

Práce se pokouší popisným způsobem přiblížit vízovou politiku a její legislativní stránku. Dle mého názoru je budoucnost evropské jednotné vízové politiky a politiky ochrany hranic na dobré cestě k posílení jednoty mezi členskými státy.

Ve světle událostí, které se staly a neustále pokračují na Východě Evropy, konkrétně na Ukrajině se jedna kapitola práce věnuje migraci a migrační politice Evropské unie. Kapitola zároveň reflektuje i aktuální dění na Ukrajině, která se promítají i do vízové politiky. Tyto informace následně porovná se situací z doby před aktuálním konfliktem.

Na začátku práce byla stanovena hypotetická otázka: **„Je strategie Evropské unie z hlediska vízové politiky a její perspektivy dostačující?“**, na kterou se v závěru pokusí autorka odpovědět.

1. KLÍČOVÉ POJMY

VÍZUM – ústřední osvědčení státu, že souhlasí se vstupem a pobytem na své území, které se obvykle ve formě razítka nebo štítku (nálepky) umísťují do cestovního dokladu.¹

CIZINEC – podle §1 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých předpisů, se cizincem rozumí „fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie“.²

SCHENGENSKÁ DOHODA – dohoda o postupném odstraňování kontrol na vnitřních hranicích. Byla podepsána 14. července 1985 mezi státy Francouzské republiky, Beneluxu a Spolkové republiky Německa. Signatářské státy se mimo jiné dohodly na postupném zavedení volného pohybu osob, zboží, kapitálu a služeb.

OBČAN TŘETÍ ZEMĚ – jedná se o občany států, které nejsou součástí Evropské unie a zároveň nejsou ani občané Evropského hospodářského společenství (Island, Lichtenštejnsko a Norsko) nebo Švýcarska.

VÍZOVÝ KODEX – nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex). Stanovuje zejména podmínky a postupy udělování víz občanům třetích zemí pro průjezd přes území jednotlivých členských států nebo pobyty, které nepřesahují 90 dní během jakéhokoliv období 180 dnů.³

VÍZOVÁ POLITIKA – proces, podle kterého může daná země rozhodovat o tom, kdo může vstupovat na její území a za jakých stanovených podmínek.

¹KOUKAL, Michal, 2017. *Společná vízová politika EU: existuje právo na krátkodobé vízum?*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Prameny a nové proudy právní vědy. ISBN 978-80-87975-65-7.

² Cizinci, azyl: zákon o pobytu cizinců na území ČR, zákon o dočasné ochraně cizinců, vízový kodex, zákon o azylu, Ženevská úmluva, další předpisy a dokumenty: redakční uzávěrka., [2018]-. Ostrava: Sagit. ÚZ. ISBN 978-80-7488-481-8.

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009, O kodexu společenství o vízech (Vízový kodex), ze dne 13. července 2009

2. VÍZOVÁ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE + JEJÍ MEZNÍKY

Současná jednotná vízová politika Evropské unie je z velké části odrazem minulosti a historického vývoje tohoto společenství. Jednou z hlavních oblastí, která evropskou politiku a integraci ovlivňuje, s ní tedy i vízovou politiku, je bezpochyby migrace a otázka teroristických či jiných vojenských hrozeb. Popsat a osvětlit celou jednotnou vízovou politiku je v této samotné práci nemožné, ale i tak se budu snažit popsat alespoň historický vývoj a pozadí, za kterým se myšlenka evropské jednotné vízové politiky zrodila.

Jednotná vízová politika je rozdělená do několika skupin, které se dají považovat za základní jednotky. Například jednotná pravidla pro udělování víz podle seznamu zemí, jež musí vízum mít nebo jsou od povinnosti osvobozeni, dávají jednotlivým členským státům postupy, které jsou pro všechny členské státy nastavené stejně. Zároveň z tohoto vyplývá, že mít jednotná pravidla a postupy je v mnoha ohledech efektivnější při společné práci. Harmonizace kontrol na vnitřních a vnějších hranicích členských států naopak usnadňuje vstup do země.

2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ

Hlavním cílem společné vízové politiky, jak již bylo nastíněno, je především zrušení kontrol na vnitřních hranicích jednotlivých členských států. Zároveň ale bylo důležité zachovat určitou záruku bezpečnosti, za jednu takovou lze považovat právě jednotnou evropskou vízovou politiku, která státům dává určitá opatření, která usnadní bezpečnost a kontrolu na hranicích.

Společná vízová politika členských států schengenského prostoru je velmi výrazným pilířem a těžištěm vzájemné spolupráce při ochraně státních hranic. A to zejména svou podstatou chránit vnitřní území států či snadnější kontrolou migrace.

Předlohou pro současné pojetí schengenského společenství mohla být již například spolupráce mezi Belgií, Nizozemskem a Lucemburskem, které v roce 1958 založily tzv. Hospodářskou unii. Ta měla za cíl zejména posílit hospodářskou spolupráci mezi zeměmi a umožnit volný pohyb osob přes

dotyčná území.⁴ Jako příklad další inspirativní spolupráce mohou být v této souvislosti zmíněny například Skandinávská pasová unie z roku 1957 nebo Společný cestovní prostor mezi Irskem a Velkou Británií, které měly za úkol především zjednodušit cestování.

Velmi významnou dohodou, jenž mohla také sloužit jako předloha pro dnešní smlouvy, byla Evropská dohoda o pravidlech upravujících pohyb osob mezi členskými státy Rady Evropy. Ta byla uzavřena mezi Belgií, Francií, SRN, Řeckem, Itálií a Lucemburskem roku 1957. Cílem dohody bylo především zjednodušení cestování mezi jednotlivými členskými státy. Nadále ale umožňovala překračování hranic za účelem pobytu, který byl kratší tří měsíců a to, pokud byl předložen alespoň jeden cestovní doklad, které dohoda vyjmenovává ve své příloze.

V rámci Evropského společenství bylo o vytvoření pasové unie uvažováno již v 70. letech, ale zejména kvůli nárůstu teroristických hrozeb došlo pouze na určité nezávazné ustavení společného formátu národních pasů.⁵

2.2. SCHENGEN

Jedním ze základních pilířů společné vízové politiky současné doby je především spolupráce členských států schengenského prostoru. Hlavním cílem schengenské spolupráce je jistojistě zaručený volný pohyb osob přes vnitřní hranice členských států.

Za první dohodu, která lze být považována jako předchůdce schengenské spolupráce, můžeme považovat tzv. Saarbruckenskou smlouvu. Ta byla uzavřena mezi Spolkovou republikou Německo a Francií, aby vyřešila fronty na hraničních přechodech mezi oběma zeměmi. Dohoda slibovala také postupné zrušení kontrol na hranicích a snadnější pohyb osob a zboží přes hranice.⁶

⁴ KOUKAL, Michal, 2017. *Společná vízová politika EU: existuje právo na krátkodobé vízum?*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Prameny a nové proudy právní vědy. ISBN 978-80-87975-65-7.

⁵ tamtéž

⁶ MACHOTKOVÁ, Šárka, 2022. Co je Schengen?. *Euroskop.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/schengen/co-je-schengen/>

První schengenská dohoda byla podepsána 14. června 1985 mezi zeměmi Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích. Stála na principech vytvoření zóny volného pohybu osob a zrušení kontrol na vnitřních společných hranicích.

Toto společné úsilí bylo později prohloubeno a potvrzeno druhou schengenskou dohodou tzv. prováděcí úmluvou z roku 1990.⁷ Tato dohoda vstoupila v platnost 26. března 1995.

Obsahem první schengenské dohody byly jak krátkodobé, tak i dlouhodobé cíle v oblasti pohybu osob, zboží a služeb a hraničních kontrol. V případě krátkodobých cílů se jednalo zejména o namátkové kontroly vozidel přejíždějících přes hranice a společná kontrolní stanoviště. Přijala se opatření ke zkrácení čekací doby na hranicích v železniční a lodní dopravě. Jedním z krátkodobých cílů, které smlouva udává je například také sblížení vízových politik jednotlivých členských států nebo posílení policejní a justiční spolupráce. Schengenská prováděcí úmluva chtěla především zabezpečit:

- harmonizace vízové politiky ve vztahu k občanům třetích zemí,
- zrušení kontrol osob a zboží na vnitřních hranicích,
- posílení kontrol na vnějších hranicích,
- zlepšení spolupráce mezi policejními a justičními orgány členských států,
- zřízení Schengenského informačního systému (SIS).⁸

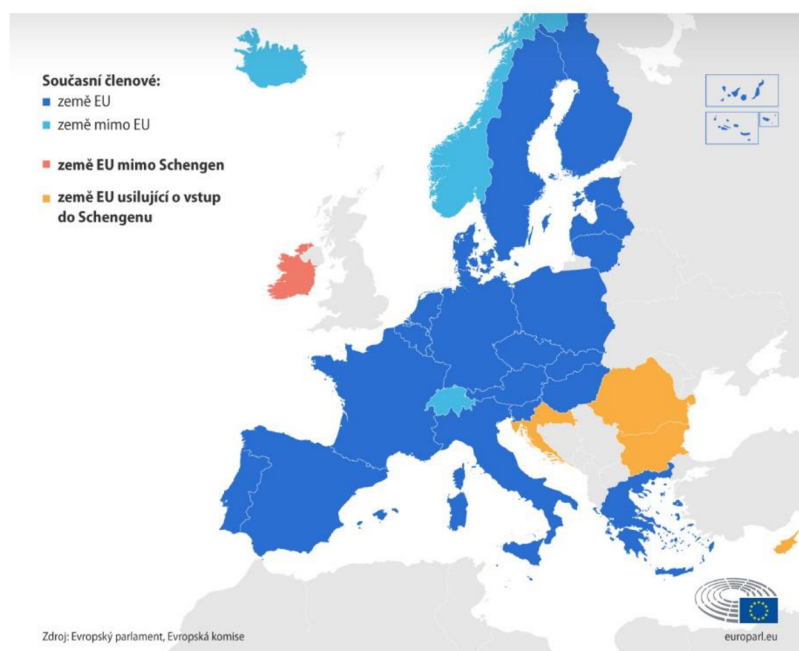
Smlouva byla více uspořádána a odčleněna do jednotlivých hlav a článků. Jejím cílem, jak už bylo uvedeno výše, bylo kompletní zrušení kontrol všech osob a usnadnit tak přepravu.

⁷ NEUWIRTH, Dominik, 2016. *Právní a politické aspekty vstupu ČR k Schengenské dohodě*. Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta.

⁸ PIKNA, Bohumil, 2019. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-783-2.

V současné době zahrnuje schengenský prostor 26 států: Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemí, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko, jakožto země EU. Dále Island, Norsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko, tedy členy ESVO.

SCHENGENSKÁ ZÓNA

Schengenský prostor je rozšířen i na zámořská území členských států, které v současné době představují: Azory, Madeira a Kanárské ostrovy.⁹

2.3. SCHENGENSKÉ DOHODY

Po dvou prováděcích schengenských dohodách tyto úmluvy podepsaly téměř všechny státy Evropské unie. Itálie jako první v roce 1990, následovaná Španělskem a Portugalskem (1991). Jako další stát následovalo Řecko, které do schengenského prostoru vstoupilo v roce 1992. Poté následovala menší

⁹ Jaké státy patří do schengenského prostoru? | Letiště Václava Havla Praha, Ruzyně. *Letiště Václava Havla Praha | Letiště Václava Havla Praha, Ruzyně* [online]. Copyright © [cit. 10.03.2022]. Dostupné z: <https://www.prg.aero/faq-jake-staty-patri-do-schengenskeho-prostoru>

pauza a doba tzv. ticha, kdy žádný další stát úmluvy nepodepsal ani neuzavřel. To „zlomilo“ Rakousko (1995), které bylo následováno Dánskem, Finskem a Švédskem v roce 1996. Ten samý rok byly dohody podepsány i v Norsku a na Islandu, ale ty však dostaly status tzv. přidružených zemí.¹⁰ Poslední vlny připojování států k schengenskému prostoru, které byly zároveň největší a nejvýznamnější, byly až v 21. století. Nejprve v roce 2007 v podobě České republiky, Slovinska, Slovenska, Estonska, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty a Polska. V roce 2008 A 2011 poté Schengenské společenství uzavřely podpisem dohod Švýcarsko a Lichtenštejnsko.

2.4. MAASTRICHTSKÁ SMLOUVA

Maastrichtská smlouva je zakládajícím dokumentem Evropské unie podepsaná 7. února 1992. Smlouva vytvořila jakousi unii a vymezila nový proces vytváření pevnějších vztahů a svazků mezi národy Evropy. Vytvořená unie měla soustavu orgánů tvořenou z Rady, Evropského parlamentu, Evropské komise, Soudního dvora a Účetního dvora. K těm se poté později připojily Evropský systém centrálních bank a Evropská centrální banka.¹¹

Vytyčovala tři základní pilíře s určitými pravomocemi pro nově utvořenou unii. První pilíř představoval samotné evropské společenství a je také tím nejstarším pilířem Evropské unie. V tomto prvním pilíři státy přenesly téměř všechny pravomoci na suverenitu společenství. Jeho cílem je podpora a harmonie vyváženého hospodářského života, vysoká zaměstnanost a rovnoprávnost mužů a žen. Hlavním nástrojem k dosažení cílů bylo vytvoření jednotného trhu se čtyřmi svobodami – volným pohybem osob, zboží, služeb a kapitálu. Druhý pilíř představuje společná zahraniční a bezpečnostní politika, tu musely všechny státy podporovat bez výjimek, šlo tak o vyjádření solidarity a vzájemné loajality mezi jednotlivými členskými státy navzájem. Šlo o aktivní

¹⁰ BÁRTA, Milan, 2017. *Migrační a azylová politika v rámci ČR a EU*. Praha. Diplomová práce. Vysoká škola regionálního rozvoje a bankovní institut AMBIS, a.s. Vedoucí práce Prof. RNDr. René Wokoun, CSc.

¹¹ BÁRTA, Bc. Milan, 2017. *Migrační a azylová politika v rámci ČR a EU*. Praha. Diplomová práce. Vysoká škola regionálního rozvoje a bankovní institut AMBIS, a.s. Vedoucí práce Prof. RNDr. René Wokoun, CSc.

zapojování se do podpory bezpečnosti a chránit společné zájmy a celistvost Unie. Pilíř prosazoval společné posilování bezpečnosti, které přisuzoval velký význam. Třetí a poslední pilíř se zabýval policejní a justiční spoluprací. Hlavním cílem pilíře byl jednotný postup v trestních věcech a poskytovat spravedlnost a podporu.

2.5. AMSTERODAMSKÁ SMLOUVA

Tato smlouva změnila Smlouvu o Evropské unii byla podepsána ministry zahraničních věcí 2. října 1997 v Amsterdamu a vstoupila v platnost 1. května 1999. Jejím předním cílem byl především rozvoj zaměstnanosti a udržení její rozvíjející se vysoké úrovně. Posílila mezivládní spolupráci, a to zejména ve věcech trestních a nastínila důležité oblasti azylu a přistěhovalectví. Smlouva rozšiřovala pravomoci Unie jednotlivých pilířích. Nově se zřídila koordinace politik zaměstnanosti jednotlivých členských států. Nově se začíná mluvit o sociální politice a boji proti podvodům. Zároveň se posílila justiční spolupráce a začaly vznikat nové nástroje pro posílení společné bezpečnosti politiky. Přínosem Amsterodamské smlouvy bylo bezpochyby také jednodušší začlenění schengenského acquis do evropské struktury a legislativy, k čemuž sloužily Protokoly.

Tato smlouva velmi zásadním způsobem novelizovala a změnila postupy v několika oblastech. Především posílila společnou zahraniční a bezpečnostní politiku ve druhém pilíři, zaměřila se na životní prostředí a potřebu chránit a pečovat něj. Změnila také některé body v justičních oblastech nebo vnitřních věcech. Do prvního pilíře se nově přesunula také cizinecká problematika společně s okruhy úpravy pobytů nebo azylu. Smlouva velmi výrazně rozšířila unijní pravomoci a přesunula důležitá témata ze třetího do prvního pilíře

Parlament dostal větší pravomoci zejména v legislativním postupu. Téměř ve všech oblastech se nově ustanovilo spolurozhodování. Nově se navrhly společné zásady na volbu jednotlivých zástupců v přímé volbě poslanců Parlamentu. Stanovil se také maximální možný počet poslanců Evropského parlamentu, který nyní nepřesahuje 700 poslanců.

Smlouva odstranila všechna zastaralá ustanovení z předešlých smluv a dohod a změnilo se i číslování článků Smlouvy samotné.

2.6. LISABONSKÁ SMLOUVA

Lisabonská smlouva mění dvě předešlé zakládající smlouvy Evropské unie, a to Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství. Podepsána byla v roce 2007, ale v platnost vešla až 1. prosince 2009. Smlouva měla především zajistit posílení soudržnosti a udržení demokracie v Evropě, a to zejména posílením výlučných pravomocí Evropského parlamentu a jednotlivých národních parlamentů.

Definitivně zrušila také nastolený systém tří pilířů, který se do té doby používal.

Jejími hlavními body jsou:

- demokratičtější a transparentnější Evropa, prostřednictvím posílení pravomocí Evropského parlamentu,
- efektivnější Evropa: smlouva zjednodušuje hlasování a modernizuje instituce,
- evropa práv a hodnost, kdy se především zakotvuje Listina základních svobod jako primární evropské právo. Důraz je nově kladen na zajištění solidarity a ochrany občanů v jednotlivých členských státech,

Lisabonská smlouva zajišťuje hladký průběh při tvorbě nových politik a je hlavním zdrojem soudržnosti jednotlivých složek evropské politiky.¹²

Smlouva obsahuje nové principy, kterými jsou:

- zřízení stálé funkce předsedy Evropské rady,
- zavedení funkce vysokého představitele pro společnou zahraniční politiku,
- zařazení policejní a justiční spolupráce v trestních věcech do Smlouvy o fungování Evropské unie,
- posílení úlohy Evropského parlamentu a národních parlamentů,

¹² Lisabonská smlouva, 2022. *Evropský výzkum* [online]. Česká republika: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2016 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.evropskyvyzkum.cz/cs/o-era/klicove-dokumenty-era/smlouva-o-fungovani-eu>

2.7. JEDNOTNÁ VÍZA

Zavedením jednotných víz státy schengenského prostoru zajistily jednotná pravidla pro jejich vydávání a zavedla tím společný systém pro všechny členské státy. Pravidla pro jejich vydávání a vzhled jsou podrobně popsána ve Vízovém kodexu, a to zejména v kapitole IV. Držitel jednotného víza je oprávněn volně se pohybovat po celém území schengenského prostoru, a to po dobu tří měsíců během jakéhokoliv období 180 dnů. Toto období se zpravidla začíná počítat ode dne prvního vstupu na schengenské území. Zavedení jednotného vzoru víz pro státy schengenského prostoru upravuje Nařízení Rady (ES) č. 1683/95, ze dne 29. května 1995.¹³ Cílem tohoto nařízení je harmonizace a splnění stavu podmínky, že vízum bude ve všech členských státech mít stejnou podobu a zároveň bude splňovat požadavek o stejných bezpečnostních prvcích. Členské státy si musely zvolit jednoho výrobce těchto vízových štítků, kterého poté nahlásily Komisi a dalším členským státům. V České republice vyrábí vízové štítky Státní tiskárna cenin.

Obecně lze pravidla pro vstup a pobyt na území schengenského prostoru rozdělit do dvou kategorií, a to:

- rodinné příslušníky osob, které požívají právo Společenství na volný pohyb,
- občany třetích zemí.¹⁴

Za rodinné příslušníky se považují osoby, které mají rodinnou vazbu s příslušníkem občana Evropské unie, Norska, Švýcarska, Islandu nebo Lichtenštejnska. Žádost o vízum musí podat žadatel osobně na kterémkoliv zastupitelském úřadě daného státu, a to mimo území schengenského prostoru. Jednotná schengenská víza podléhají jasně daným pravidlům toho, jak má jejich podoba vypadat. Vízum jako takové se vydává v podobě tzv. vízového štítku, který se nalepí do cestovního dokladu. Každé vízum má určité bezpečnostní

¹³ Nařízení Rady (ES) č. 1863/95 ze dne 29. května 1995: kterým se stanoví jednotný vzor víz, 2022. *ZákonyProLidi.cz* [online]. AION SC, 1995 [cit. 2022-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/pravoEU/dokument?celex=31995R1683>

¹⁴ Pravidla vstupu a pohybu cizinců, 2022. *Euroskop.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/pravidla-vstupu-a-pobytu-pro-cizince/>

prvky, které pomáhají příslušníkům hraniční stráže rozeznat jakoukoli anomálii, a zároveň zabraňují případnému pokusu o jeho padělání, viz příloha III.

Jednotné vízum, tedy C vízum je typem krátkodobého víza tzv. turistického víza a vydává se na určitou dobu platnosti s oprávněnou délkou pobytu. Stanovuje se také jednotlivý počet vstupů na území, které nesmí osoba překročit, a to jednostupňové, dvoustupňové nebo vícestupňové vízum.¹⁵

Dalším typem jednotného schengenského víza je tzv. Vízum s omezenou územní platností, které žadatele a osoby opravňuje pobývat na území členského státu či jím pouze projíždět, tedy tranzitovat. Uděluje se ve většině případech pouze z humanitárních důvodů nebo s ohledem k národnímu zájmu, např. vědcům či výzkumníkům. Považuje se za výjimečné, jelikož se při jeho udělování musí udělat výjimka z pravidel řádného procesu rozhodování o vízu a jeho udělení.

V neposlední řadě řadíme mezi jednotná schengenská víza tzv. letištní průjezdní vízum, které se vydává cizincům, kteří musí pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště členského státu. Seznam zemí, jejichž státní příslušníci tento typ víza potřebují je uveden ve vízovém kodexu a je pro všechny členské státy stejný a závazný. Jednotlivé členské státy si zároveň mohou ponechat možnost toto vízum požadovat i po dalších zvolených třetích zemích. Česká republika tuto možnost využila a vytvořila navíc vlastní seznam těchto zemí, ten se nazývá tzv. národní seznam.¹⁶

V České republice se o vydávání víz starají ministerstva a jejich podřízené orgány/sektory. Krátkodobá víza vydává Ministerstvo zahraničních věcí prostřednictvím svých konzulátů a velvyslanectví. Zároveň je ale do tohoto procesu začleněna také Policie ČR, konkrétně Ředitelství služby cizinecké policie, ta odpovídá za vydávání krátkodobých víz na hraničních přechodech,

¹⁵ KOUKAL, Michal, 2017. *Společná vízová politika EU: existuje právo na krátkodobé vízum?*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Prameny a nové proudy právní vědy. ISBN 978-80-87975-65-7.

¹⁶ Tamtéž, str. 52

zejména na mezinárodních letištích. Policie také vyhodnocuje, jestli není žadatel určitým bezpečnostním rizikem pro Českou republiku.

Vydávání víz bylo velmi poznamenáno pandemií COVIDU-19, která vypukla na začátku roku 2020. Vydávání víz jakožto i činnost konzulátů byla pozastavena nebo probíhala pouze v omezeném režimu.

Česká republika po vstupu do schengenského prostoru přijala již zmíněná pravidla vydávání víz. Před jejím vstupem ale uzavírala dohody o bezvízovém styku s určitými státy, které nicméně stále platí a nebyly v celém rozsahu zrušeny. Jedná se například o Argentinu, Brazílii, Chile, Izrael, Koreu, Kostariku, Malajsií nebo Uruguay. Tyto státy již byly zařazeny do seznamu zemí, které nepotřebují pro vstup na území vízum a jsou od této povinnosti osvobozeni.

3. LEGISLATIVNÍ PROJEKTY A SYSTÉMY

3.1. VÍZOVÝ KODEX

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech ze dne 13. července 2009 vešlo v platnost v roce 2010. Je jedním ze základních dokumentů ukotvujících společnou vízovou politiku současného pojetí schengenského společenství. Jeho hlavním cílem je harmonizace a sjednocení pravidel vízové praxe a politiky států Evropské unie. Garantuje jednotný postup všech členských států při udělování krátkodobých víz. Nařízení upravuje zejména:

- druhy jednotlivých víz – vízum „A“ a vízum „C“,
- náležitosti k udělení víza (povinné a podpůrné),
- orgány, které žádosti přijímají a místa, kde se podávají,
- lhůty pro podání žádostí a jejich posuzování,
- postupy pro zrušení nebo zneplatnění víz,
- poplatky za víza,
- spolupráci mezi jednotlivými členskými státy.

Podle článku 1 Vízový kodex stanovuje podmínky a postupy pro udělování víz v oblasti krátkodobých pobytů v zemích Evropské unie, jakožto i transity přes společná území.¹⁷

Článek 3 vízového kodexu upravuje tzv. letištní průjezdní vízum a stanovuje státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou povinni tyto víza mít. Tito jsou uvedeni v příloze IV vízového kodexu. Jednotlivé členské státy si mohou do tohoto seznamu přidat další státy, pokud jde o naléhavé případy spojené například s velkou vlnou přistěhovalectví z dané země.

Letištním průjezdním vízem se podle článku 2 odst. 1 rozumí vízum, které je vydáváno státním příslušníkům zemí uvedených v seznamu.

Ustanovení tohoto nařízení se vztahují na občany třetích zemí, kteří musejí mít při překračování hranic platné vízum.

Dále také udává podobu jednotné žádosti o vízum, viz. příloha č. 1. Vízový kodex dále stanovuje podmínky a náležitosti pro podávání a udělování žádostí o vízum. Podle článku 6 vízového kodexu je žádost posuzována příslušným konzulátem členského státu, který o ní dále rozhoduje.¹⁸ Náležitosti pro podání žádosti nalezneme ve člancích 9 a 10 druhé kapitoly. Ty obsahují zejména praktické postupy pro podání daných žádostí občany třetích zemí.

- žádost se podává nejdříve tři měsíce před zahájením již předem plánované návštěvy daného členského státu.
- mohou být podávány na konzulátu buď žadatelem, nebo akreditovanými obchodními zprostředkovateli.
- žádost musí podat žadatel osobně, a to dostavením se na příslušný konzulát.

Při podávání musí žadatel předložit formulář žádosti a platný cestovní doklad s fotografií. Žadatel musí umožnit odebrání otisků prstů a zaplatit jednorázový vízový poplatek, v neposlední řadě poté předloží platný doklad o

¹⁷ BUBNOVÁ, Kristýna, 2012. *Změny ve vízové politice ČR po vstupu do schengenského prostoru*. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce Doc. PhDr. JUDr. Ivo Šlosarčík, LL.M. PhD.

¹⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009: Vízový kodex.

cestovním zdravotním pojištěním.¹⁹ Žadatel může také předložit tzv. podpůrné doklady, které pomáhají při rozhodování o udělení víza. Jde například o tyto:

- doklad, který udává a potvrzuje účel cesty žadatele,
- doklad o zajištěném ubytování nebo prostředcích na ubytování,
- dostatečné prostředky na obživu po dobu pobytu i na návrat do země jeho původu,
- informace o záměru opustit zemi nebo území členských států po skončení platnosti víza.

Vízový kodex definuje také letištní průjezdní vízum nebo vícestupňová víza. V případě letištního průjezdního víza jde o typ víza, který je vydáván občanům zemí uvedených v příloze IV vízového kodexu (viz příloha 2). Ti potřebují toto vízum pro průjezd přes tranzitní prostory letišť v schengenském prostoru.²⁰

1. července 2019 byla přijata novela vízového kodexu, která v mnoha odvětvích pozměňovala nebo upravovala stanovené podmínky. Jde o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1155, které mění dosavadní nařízení č. 810/2009. Nejvýznamnější změnou v tomto nařízení je možnost členských států pozastavit osvobození od vízové činnosti pro státy, které jsou od vízové povinnosti osvobozeni, a to na základě těchto podmínek:

- je podstatný nárůst počtu státních příslušníků dané třetí země, kterým byl odepřen vstup nebo u nich byl zjištěn nelegální pobyt,
- nárůst počtu žádostí o azyl s nízkou mírou uznávání,
- byla snížena míra spolupráce s danou třetí zemí v oblasti zpětného přebírání osob
 - o např. zamítání žádostí o zpětné převzetí, nevydávání cestovních dokladů pro účely návratu.

¹⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009: Vízový kodex.

²⁰ Tamtéž

3.2. SCHENGENSKÝ HRANIČNÍ KODEX

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex), ze dne 9. července 2016. Nejdůležitější právní předpis schengenské spolupráce v oblasti přeshraničního pohybu osob. Stanovuje pravidla a opatření na ochranu vnějších i vnitřních hranic členských států vůči osobám, které je překračují, bez ohledu na to, o jaký typ hranic se jedná a kde se nacházejí.²¹ Pokouší se upřesnit postupy, tak aby byla zachována vysoká bezpečnost členských států v navrhovaném obrazu volného pohybu osob.

Článek 5 hraničního kodexu určuje podmínky překračování vnějších hranic zejména na mezinárodních letištích. Ty je možno překročit pouze na vyznačených hraničních přechodech ve stanovenou dobu. Ta je přímo vymezena na daných hraničních přechodech, v případech, kdy se nejedná o přechody otevřené 24 hodin denně. Pokud se objeví případ, kdy se nejde podle předem daných pravidel nebo překročení hranic nemůže být v jejich souladu, můžou jednotlivé členské státy navrhnout a stanovit sankce. Článek 4 Schengenského hraničního kodexu uvádí výjimky, které jsou od těch to pravidel osvobozeny. Nalezneme zde například překročení hranice za účelem rekreační plavby nebo pobřežního rybolovu.

Osoby, které jsou příslušníky státu schengenského prostoru by měli být při překračování hranic podrobeni co nejmenší kontrole, tak aby nezasáhla do jejich práv. Osoby, které mohou takto překračovat hranice a požívají tak právo volného pohybu jsou:

- občané unie a státní příslušníci třetích zemí, kteří mají status rodinného příslušníka občana Unie.²²

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399: Schengenský hraniční kodex, 2016. In:

²² Česká republika a příprava na plné zapojení do Schengenské spolupráce, 2007. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Martin Hrabálek.

Jedno z nejdůležitějších ustanovení je bezpochyby článek 6, který stanovuje podmínky pro vstup cizinců ze třetích zemí do schengenského prostoru. Tyto podmínky definuje takto:

- pobyt cizince na území členského státu nesmí přesáhnout dobu 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů,
- cizinec musí mít platný cestovní doklad, který ho opravňuje k překročení hranice. Ten musí být patný nejméně tři měsíce po předpokládaném datu odjezdu z daného území a zároveň byl vydán v předchozích 10 letech,
- platné vízum (pokud je pro něj potřebné),
- důvod účelu předpokládaného pobytu a také potvrzení o dostatečných prostředcích na obživu,
- cizinec nesmí být veden v schengenském informačním systému,
- osoba dále není považována za hrozbu pro veřejný pořádek.

Hraniční kontrolu zpravidla provádějí příslušníci pohraniční stráže, v případě České republiky policisté přidělení ke službě cizinecké policie.

Státní příslušníci třetích zemí musí mít při překračování hranic platný cestovní doklad, který splňuje náležitosti uvedené ve člancích vízového kodexu. Musí být především platný nejméně tři měsíce po datu odjezdu z území členských států a byl také vydán v předchozích deseti letech.

V jedné z příloh je uveden i seznam dalších dokumentů, o které může hraniční stráž osobu, která chce jednu z hranic překročit. Lze o ně být požádáno k ověření, zda byly splněny všechny podmínky potřebné pro vstup na území.²³ Je zde kladen důraz na upřesnění hraniční kontroly a postupu v oblasti dodržování lidských práv a důstojnosti osob. Hraniční stráž nesmí žádnou osobu diskriminovat na základě rasy nebo pohlaví či etnického původu. Příslušník hraniční stráže dále nemůže rozhodovat a vynášet konečná rozhodnutí na základě náboženského přesvědčení, zdravotního postižení, či sexuální

²³ *Česká republika a příprava na plné zapojení do Schengenské spolupráce*, 2007. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Martin Hrabálek

orientace osob.²⁴ Tato opatření lze popsaná nalézt ve článku 7 ochrany vnějších hranic Schengenského hraničního kodexu.

Zvláštní kontrole podléhají osoby uvedené v příloze VII, mezi které kodex řadí:

- hlavy států a členy jejich delegací,
- piloty letadel a letecké posádky, námořní posádky,
- držitele diplomatických pasů, služebních/úředních pasů a také členy mezinárodních organizací,
- nezletilé osoby,
- členy policie, záchranných služeb, hasičských sborů a pohraniční stráže.

V takových případech se pravidla pro kontrolu na hranicích mohou od ostatních článků odlišit.²⁵

Schengenský hraniční kodex mimo jiné dále stanovuje podmínky, za kterých může být znovuzavedena dočasná ochrana vnitřních hranic státu. V článku 25 až 27 Schengenského hraničního kodexu jsou zmíněny případy, kdy je předem dáno, že bude nutné tyto kontroly zavést buď na celých vnitřních hranicích, nebo jen na předem určených úsecích. Například se může jednat o akce, kde se předpokládá určité narušení veřejného pořádku, například při sportovních utkáních nebo mezinárodních či politických konferencích. Ochranu vnitřních hranic lze zavést pouze na dobu 30 dnů s tím, že se může prodloužit vždy po dalších 30 dnech až po dobu 6 měsíců. Mezi neplánované znovuzavedení kontrol se podle článků 28 a 29 řadí případy, kdy je nutné přijmout rychlá opatření z důvodu závažné hrozby pro veřejný pořádek nebo bezpečnost státu. Toto lze přijmout až na dobu 10 dnů s případným prodloužením o 20 dnů maximálně na 2 měsíce, pokud bude hrozba přetrvávat.

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399: Schengenský hraniční kodex, 2016. In:

²⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399: Schengenský hraniční kodex, 2016. In:

3.3. VÍZOVÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Vízový informační systém je elektronická databáze, která je určena k výměně informací a údajů o žadatelích o víza. Zakládá se na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 ze dne 9. července 2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy (nařízení o VIS). Cílem tohoto nařízení je vytvoření systému, který stanoví postupy pro výměnu údajů o žadatelích o víza mezi jednotlivými členskými státy.

Hlavním účelem systému je především zlepšování společné vízové politiky v oblasti žádostí o víza. Má za cíl usnadnit výměnu údajů o žadatelích a zajistit koordinovanou konzulární spolupráci s cílem:

- usnadnit řízení o žádostech o vízum,
- předcházet obcházení kritérií pro určení členského státu příslušného pro posouzení žádosti,
- usnadnit boj proti podvodům,
- usnadnit kontroly na hraničních přechodech na vnějších hranicích členských států,
- pomáhat při zjišťování totožnosti,
- přispět k předcházení ohrožení vnitřní bezpečnosti členských států.²⁶

V České republice má do Vízového informačního systému přístup několik orgánů, především:

- Ministerstvo zahraničních věcí, především zastupitelské úřady či generální konzuláty, které tyto informace používají při posuzování žádostí o víza a jejich udělování či rušení,
- Ministerstvo vnitra,
- Policie České republiky,

²⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 767/2008 ze dne 9. července 2008: o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy (nařízení o VIS), 2008.

- Ředitelství služby cizinecké policie – zejména pro účely kontrol a odbavování cizinců na vnějších hranicích nebo při provádění pobytových kontrol na území České republiky,
- odbory cizinecké policie například při ohlašovací povinnosti.

Do Vízového informačního systému se podle článku 5 zaznamenávají alfanumerické údaje o žadateli, stejně tak jako údaje o žádostech o víza či o udělených/zamítnutých vízech. V článku 9 odst. 5 a 6 je zmíněno pravidlo o zaznamenávání daktyloskopických údajů a fotografie. Tyto údaje umožňují snadnější vyměňování informací mezi členskými státy, jenž následně utváří bezpečnější systém přijímání žádostí a rozhodování o nich.

Vízový orgán při posuzování žádosti vkládá do vytvořeného souboru při jejím posuzování tyto údaje:

- číslo žádosti a informace o statusu, že bylo požádáno o vízum,
- u kterého orgánu bylo o vízum požádáno,
- obecné údaje z formuláře žádosti,
 - tj. osobní informace o žadateli a cestovním dokladu, účel cesty či doklad o potvrzeném ubytování a zaměstnání.

S provozem systému přicházejí i práva žadatelů spojená s žádostí o víza. Každý má právo na informace o statusu jeho žádosti a informace o průběhu posuzování. Zároveň musí mít žadatel právo na přístup k vlastním osobním údajům.

3.4. SCHENGENSKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Schengenský informační systém vychází ze současného vydaného nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1987/2006 o zřízení, provozu a využití Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II).

Schengenský informační systém je jedním z hlavních nástrojů při uplatňování schengenského acquis. Přispívá k zajištění bezpečnosti a udržuje svobodu a práva Evropské unie, prostřednictvím vzájemné podpory mezi státními orgány a orgány zajišťující bezpečnost.

Současný Schengenský informační systém je nazýván také jako „SIS druhé generace“, jelikož první úmluvy a nařízení k jeho zřízení proběhly již v minulém století. Navazuje na předchozí nařízení, konkrétně SIS I, který byl zřízen a spuštěn v roce 1995. Konkrétně ustanovení hlavy IV Úmluvy z roku 1990 k provedení Schengenské dohody zřizovalo původní Schengenský informační systém.

Obecný cílem a úkolem Schengenského informačního systému je zajistit bezpečnost ve všech členských státech na poli svobody a práva Evropské unie.²⁷ Klade důraz na uplatňování všech ustanovení ve členských státech a jejich maximální kontrolu. Je extrémně důležitým nástrojem při zajišťování bezpečnosti a správy vnějších hranic.

Stanovuje podmínky a jednotlivé postupy pro zpracovávání záznamů v SIS. Za účelem policejní spolupráce v trestních věcech a oblasti policejní justice, doplňuje a ukládá záznamy o osobách a věcech, které slouží jako výměna informací mezi jednotlivými státy. V SIS II se v této chvíli uchovávají záznamy o:

- hledaných osobách za účelem zatčení nebo vydání osoby,
- nežádoucích osobách, které mají do členských států zakázaný vstup,
- pohřešovaných osobách a dětech,
- hledané, ztracené a odcizené věci či věci potřebné k zajištění důkazů pro trestní řízení.

Samotný Schengenský informační systém je tvořen jednotlivými systémy, které zajišťují jeho provozování. Hlavním článkem je tzv. centrální systém, který se dále skládá z jednotného státního rozhraní a technické podpůrné funkce obsahující databázi. Centrální systém je úzce doplňován vnitrostátním systémem, který je zřizován v každém jednotlivé členském státě. Skládá se z dílčích státních datových systémů, jenž komunikují a předávají informace právě centrálnímu systému SIS. Komunikace mezi jednotlivými systémy musí být zajišťována prostřednictvím šifrované sítě. Každý členský stát je zároveň

²⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862: o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS), 2018

odpovědný a povinný provozovat, udržovat a rozvíjet vlastní vnitrostátní systém a komunikační infrastrukturu.

Členské státy musí přijmout opatření pro udržení kontinuity provozu, aby:

- fyzicky chránily údaje pro mimořádné situace k ochraně infrastruktury,
- zabránily neoprávněným osobám v přístupu k zařízení na zpracování osobních údajů,
- zabránily případnému neoprávněnému čtení, kopírování, pozměňování a odstraňování nosičů údajů,
- zabránily neoprávněnému vkládání údajů, prohlížení a pozměňování údajů,
- zajistily přístup k údajům²⁸

Poté, co byl do legislativy uveden SIS II přijala Komise průběžné vyhodnocování systému. Z těchto poté vydala určitá doporučení, která potom vydala v několika nařízeních. První z nich bylo Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1860 o využívání SIS oří navracení neoprávněně pobývajících osob ze třetích zemí. Stanovilo určité podmínky pro postup navracení cizinců, kteří nesplňují podmínky vstupu a pobytu na území členského státu. Byla vytvořena nová databáze cizinců ze třetích zemí, jenž mají povinnosti opustit území členského státu. Druhým takovýmto opatřením bylo Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1861, které stanovuje strukturu SIS jako celku. Posledním vydaným nařízením, které upravovalo postupy SIS II bylo nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862, které pojednává převážně o policejních činnostech a justiční spolupráci.

3.5. NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2018/1806

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 zde dne 14. listopadu 2018 stanovuje seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít

²⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862: o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS), 2018.

vízum, pokud překračují vnější hranice. Zároveň nařízení obsahuje také seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této vízové povinnosti osvobozeni.

Nařízení upravuje, které osoby jsou od této povinnosti osvobozeni, na základě popsaných kritérií a pravidel v jednotlivých člancích. Tento seznam třetích zemí nalezneme v příloze II, (viz. příloha IV).

Každý členský stát může stanovit určité výjimky z vízové povinnosti, mezi tyto řadí například:

- držitele diplomatických pasů, držitele služebních/úředních pasů nebo zvláštních pasů,
- členy civilních leteckých a námořních posádek,
- posádky a členy nouzových nebo záchranných misí v případě pohromy nebo nehody,
- držitele cestovních dokladů, které byly vydány mezinárodními mezivládními organizacemi,

Mezi další osoby, které může členský stát podle článku 3 osvobodit od vízové povinnosti patří:

- příslušníci ozbrojených sil, kteří cestují v rámci NATO nebo Programu partnerství pro mír,
- osoby s přiznaným postavením uprchlíka nebo také osoby bez státní příslušnosti.

Toto nařízení se vztahuje na bezvízový styk v oblasti krátkodobých víz a pobytů. Většinou se jedná o turistická víza.

Jednotlivé státy před vstupem do schengenského prostoru uzavíraly dvoustranné dohody, které se týkaly vízových a bezvízových styků. Tyto dohody nebyly po vstupu České republiky zrušeny, tudíž jsou i nadále platné a mohou podle nich orgány postupovat.

4. VÍZOVÁ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

Česká republika vstoupila do Schengenského prostoru v roce 2007. Neznamenal to ale, ale že vstupem do schengenského prostoru se ihned začala uplatňovat nová pravidla. Bylo nutné se systematicky připravovat již delší dobu před tím, tedy i v řádech několika let. Česká republika se musela připravit na přijetí nové evropské legislativy, kterou bylo vstupem do schengenského prostoru nutno přijmout a začlenit do naší již existující vízové politiky. Zároveň bylo jasné, že z nové unijní legislativy přibude velké množství nových pravidel a nařízení vzhledem k jednotnému evropskému postupu v oblasti této politiky.

Vedle unijní jednotné legislativy musela Česká republika zavést a začlenit do své vízové politiky také vlastní, tedy národní legislativu, která upravuje pobyt přímo na území České republiky. Tuto oblast upravuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

4.1. PŘÍPRAVY NA VSTUP DO SCHENGENSKÉHO PROSTORU

Přípravy České republiky na vstup do Schengenského prostoru započaly již Amsterodamskou smlouvou, která vstoupila v platnost roku 1999. Jako nový stát se Česká republika připojila k schengenské spolupráci v roce 2007. To vyplývalo z toho, jaké priority byly v té době nastaveny vládou, jelikož vstup do schengenského prostoru byl pravděpodobně hlavní cíl.

Česká republika oficiálně požádala o vstup do Evropské unie v roce 1997 a již následující rok byla vytvořena meziresortní skupina pro schengenskou spolupráci pod záštitou Ministerstva vnitra ČR. Tam měla za hlavní úkol a cíl postupně převzít veškerou unijní legislativu, která přišla se vstupem do schengenského prostoru, jakožto novou unijní spolupráci a koordinovat postupy orgánů na aplikaci schengenského acquis.. Nově se musel klást ohled na finanční prostředky a jejich snadné a efektivní zajišťování. Stejně tak, jako prosazování nových vizí a koncepcí v rámci nové schengenské spolupráce. Z tohoto důvodů proto vzniká na konci roku 2001 tzv. Schengenský akční plán České republiky, jenž představoval první legislativu, nebo také dokument cílící

na jednotlivé úkoly a jejich brzké splnění. Tento plán vycházel z následujících principů:

- Česká republika jako stát musí zkoordinovat a organizovat svou přípravu tak, jak jí to ukládá schengenské *acquis*,
- dále musí projevit úplný a neutichající zájem o plnění úkolů v rámci schengenské spolupráce, s ohledem na nové informace uvedené v Schengenském informačním systému,
- Česká republika musí být schopna a připravena dočasně zajistit chod a kontrolu vnějších hranic.²⁹

Celé přípravy na vstup do Schengenského prostoru trvaly zhruba 10 let, kdy se postupně musela harmonizovat a ladit činnost orgánů, které v té době byly zodpovědné za vnitřní bezpečnost státu s činností orgánů schengenského prostoru. V roce 2003 vláda a Česká republika přijala tzv. Schengenskou strategii, která byla posléze stvrzena přijetím Strategie vlády v oblasti zapojování do schengenského prostoru v národní legislativě.³⁰

Česká republika chtěla začlenit nové legislativy do národního práva co nejdříve zejména proto, že cílila na co nejlepší připravenost s ohledem na blížící se vstup do Schengenského prostoru. Každý rok byla postupně procházena a diskutována připravenost České republiky na toto nové členství.

Česká republika po formálním přijetí do Schengenského prostoru radou EU 6. prosince 2007, zrušila v prosinci téhož roku hraniční kontroly podél celé své hranice se sousedícími státy. Kontroly na letištích byly ponechány až do března následujícího roku.

Příprava byla v České republice rozdělena do dvou určitých fází, které se postupně převáděly do praxe. Česká republika musela splnit pravidla ohledně zrušení hraničních kontrol a zároveň přistoupit do Schengenského informačního systému (SIS). Pravidla bezpečnosti a ochrany hranic se Česká republika

²⁹ *Česká republika a příprava na plné zapojení do Schengenské spolupráce*, 2007. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Mgr. Martin Hrabálek.

³⁰ Vstup ČR do Schengenu - Euroskop. *Hlavní strana - Euroskop* [online]. Copyright © 2005 [cit. 11.03.2022]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/schengen/vstup-cr-do-schengenu/>

zavázala plnit již svým vstupem do Evropské unie 1. května 2004. Proto tedy musela uplatňovat nejen pravidla schengenského prostoru, ale nově také vízové politiky EU. Podmínky schengenského acquis se týkaly:

- překračování vnějších hranic,
- povinností dopravců,
- vzájemné spolupráce v trestních věcech,
- vzájemné pomoci mezi policejními orgány pro dané účely prevence a odhalování trestných činů,
- boje proti nelegálnímu dovozu omamných a psychotropních látek,
- výměny informací o střelných zbraních,
- ochrany osobních údajů.³¹

Právě již probíhající členství České republiky v Evropské unii významně usnadnilo příjem nových legislativních pravidel při vstupu do schengenského prostoru a jejich následné včlenění do české legislativy a praxe. Svým vstupem také Česká republika definitivně převzala i zbylá pravidla, která se věnovala např:

- překračování vnitřních hranic,
- krátkodobých a dlouhodobých víz,
- podmínek pro pohyb a pobyt občanů třetích zemí,
- přeshraniční policejní spolupráci,
- schengenskému informačnímu systému (SIS) a ochraně osobních údajů v něm uvedených.³²

4.2. NOVÉ OBLASTI SCHENGENSKÉ SPOLUPRÁCE

Dnem, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie musela převzít unijní legislativu, která popisovala ochranu hranic a její způsob. Nově také nebyly prováděny celní kontroly na hranicích, ale přímo ve vnitrozemí České

³¹ Vstup ČR do Schengenu, 2022. *Euroskop.cz* [online]. Česká republika: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/vstup-cr-do-schengenu/>

³² Vstup ČR do Schengenu, 2022. *Euroskop.cz* [online]. Česká republika: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/vstup-cr-do-schengenu/>

republiky, jelikož vstupem do Evropské unie se ČR připojila i k jednotnému trhu EU.

Cestovní doklady a kontrolu hranic od vstupu začaly kontrolovat policejní orgány, které se zaměřovaly na pravost cestovních dokladů nebo na platnost víz. Současná praxe vízové politiky v oblasti pohybu osob a přes hranice praktikuje úplné zrušení kontrol na pozemních hranicích a mezinárodních letištích pro lety do schengenských zemí.

Poté, co Česká republika vstoupila do Schengenského prostoru a stala se součástí společenství, muselo být přijato opatření pro nový způsob vydávání víz pro občany třetích zemí. Zastupitelské úřady nově započaly vydávat jednotná schengenská víza, která platila na území všech členských států.

Nová oblast, které se začala věnovat velká pozornost je také policejní spolupráce v oblasti trestních věcí a činů. Zejména se stala důležitou oblast společného odhalování a vyšetřování trestných činů. Členské státy vybudovaly novou spolupráci při vzájemné pomoci ve věcech předávání osob na základě evropského zatýkacího rozkazu.³³ Spolupráce v policejní oblasti spočívá i ve společném cvičení a vyměňování si zpráv o bezpečnostní situaci ve členských zemích, stejně jako společná školení. Jako příklad lze uvést spolupráci při mimořádných nebo sportovních událostech, například v podobě policejních hlídek na fotbalových utkáních nebo v podobě policejních překladačů.

Důležitým novým článkem ve společné zahraniční a vízové politice bylo připojení k Schengenskému informačnímu systému (SIS). Tímto se policejním orgánům rozšířily možnosti a příležitosti v oblastech:

- pátrání po hledaných, pohřešovaných a nežádoucích osobách,
- pátrání po hledaných věcech,
- vyhledávání a sledování osob či věcí, které jsou důležité pro trestní řízení,
- předcházení zneužití identity,

³³ Vstup ČR do Schengenu, 2022. *Euroskop.cz* [online]. Česká republika: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/vstup-cr-do-schengenu/>

- mezinárodní policejní spolupráce při vyšetřování trestné činnosti a
- rychlé a efektivní výměně informací.³⁴

4.3. DŮSLEDKY VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO SCHENGENSKÉHO PROSTORU

Vstup do schengenského prostoru přineslo České republice nespočetně veliké množství cílů a benefitů. Jedním z největších je pravděpodobně volný pohyb osob přes hranice členských států. S tím přišlo ale zároveň také značné množství opatření, které bylo důležité zajistit, tak aby byl tento cíl naplněn, ale zároveň aby nedošlo k narušení bezpečnosti, nýbrž jejímu posílení.

I několik let po vstupu do schengenského prostoru se některé věci spojené s kontrolou hranic nezměnili. Velká řada pravidel má svůj postup opřený o českou legislativu a její vydané předpisy. Například hranice i dále vymezují svrchovanost státu a mohou být v rámci mimořádné události uvedeny do původního stavu. I nadále musí být státní hranice udržovány a řádně vyznačeny, tak byly zachovány všechny povinnosti s tím spojené. Například občané a právnické osoby, které se o hranice starají musí strpět:

- umístování hraničních znaků a zařízení, které upozorňují na průběh státních hranic,
- vstup osob pověřených pro činnosti na pozemcích,
- zachování volného pruhu o šířce 1 m podél čáry státních hranic
 - o proto v těchto místech nesmí stát žádné budovy a jiné prostředky, které by tomuto bránily.³⁵

Se zrušením kontrol na hranicích členských států schengenského prostoru ale nezanikla povinnost s sebou vždy mít platný cestovní doklad

³⁴ Vstup ČR do Schengenu, 2022. *Euroskop.cz* [online]. Česká republika: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/vstup-cr-do-schengenu/>

³⁵ Co se Schengenem nezměnilo?, 2022. *Euroskop.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/co-se-schengenem-nezmenilo/>

nebo doklad totožnosti. Toto pravidlo je totiž stanovena jinými právními předpisy, které toto vyžadují.

Všechny členské státy musely jako náhradu za zrušení kontrol na hranicích převzít určitá bezpečnostní opatření. Cílem těchto opatření, kterým se říká tzv. kompenzační opatření bylo především udržení a zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Tyto byly rozděleny do čtyř hlavních okruhů. Prvním byla činnost v zahraničí a na zastupitelských úřadech v zemích, kde se vyskytuje nelegální migrace. Druhý okruh se zaměřoval na činnost na vnějších hranicích a jejich případnou kontrolu a ostrahu. Poslední dva okruhy se věnují mezinárodní spolupráci a činnosti ve vnitrozemí, tento okruh se zaměřuje na kontrolu cizinců, zejména pobytovou.

Zachování bezpečnosti na mezinárodních letištích. Jedna z priorit, které se ale vstup České republiky do schengenského prostoru zase tak výrazně nedotkl. Bezpečnost cestujících je totiž upravena několika dokumenty jak na české legislativní bázi, tak i mezinárodní scéně. Kontroly na letištích jsou speciálně upravené a popsány například v zákoně o civilním letectví nebo v dokumentech o letecké bezpečnosti, které byly sepsány po 11. září 2001.

Při odletech z/do zemí mimo schengenský prostor je i nadále zachována pasová kontrola, na rozdíl od letů mimo schengenský prostor, tam se od kontrol upustilo. Při odbavení cestující nejdříve projde důkladnou kontrolou totožnosti na odbavovací přepážce tzv. check-inu, kde mu bude následně vystavena palubní vstupenka. Ještě před tím je mu ale zkontrolován pas a všechna víza, která musí do své destinace mít. Odbavený cestující s palubní vstupenkou se následně dostaví na kontrolu na hranicích. Tam mu příslušník pohraniční stráže, v tomto případě policista Cizinecké policie provede hraniční kontrolu a kontrolu cestovních dokumentů. Toto je jedna z částí kontroly na hranicích, která zůstala i po vstupu do schengenského prostoru.

Toto je následně ještě jednou zopakováno na bezpečnostní kontrole, kde je osoba (cestující) důkladně zkontrolována pomocí rentgenů. Toto je úkon, který je upraven mezinárodní leteckou legislativou, kterou musí dodržovat všechna mezinárodní letiště.

5. PERSPEKTIVA VÍZOVÉ POLITIKY DO BUDOUCNA

Vízová politika má dynamický charakter, z čehož vyplývá že bude neustále potřeba modernizovat a co možná nejvíce zjednodušovat jednotlivá pravidla pro členské státy. Pomalu se začínají vytvářet různé legislativní návrhy, které by tuto vizi do budoucna podpořily.

Důležitým krokem, který Evropská unie udělá je přepracování tzv. vízového kodexu, zejména půjde o jeho zjednodušení. Půjde například o zrušení nutnosti osobního dostavení se na příslušný konzulát pro podání žádosti o vízum. Nastíní se nové možnosti pro to, jak podávat vízum přímo na hranicích členského státu. Pokud se mluví o přepracování vízového kodexu, tak to neznamená, že se celý kompletně předělá. Půjde jen o určité dílčí změny v jednotlivých ustanoveních.³⁶

Přepracování vízového kodexu byla jedna ze dvou částí, které byly navrženy pro legislativní změny. Druhým bylo nově představené nařízení o cestovních víz, jež ponese název tzv. T-víza. Toto nařízení by umožnilo cizincům, kteří mají bezvízový nebo vízový styk pobývat na území schengenského prostoru jeden rok s možností prodloužení. Žadatelé by ale nesměli překročit limit pobytu 90 dnů v jakémkoliv období 180 dnů. Tento návrh si ale zatím moc příznivců zejména v Evropském parlamentu nezískal, a to především kvůli bezpečnosti. Mnozí kritici se obávají, že vydáváním T-víz by mohla být obcházena již daná jednotná imigrační pravidla. Nebylo by totiž fakticky ani prakticky možné kontrolovat délku pobytu. V současné době bylo od tohoto nařízení upuštěno, a to také kvůli migrační krizi, která přišla v roce 2015. Do nové podoby vízového kodexu se poté tato víza nezačlenila.

Vízová politika jako taková je nikdy nekončící téma, u kterého se vždy najde nějaká otázka, kterou je třeba zodpovědět nebo definovat.

³⁶ KOUKAL, Michal, 2017. *Společná vízová politika EU: existuje právo na krátkodobé vízum?*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Prameny a nové proudy právní vědy. ISBN 978-80-87975-65-7.

5.2. ETIAS

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240 ze dne 12. září 2018, kterým se zřizuje Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS). Vejde v platnost od roku 2023, vztahovat se bude na státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou osvobozeni od vízové povinnosti mít při překračování vnějších hranic členských států vízum³⁷

Bude umožňovat posouzení přítomnosti bezpečnostního rizika u osoby, která chce do schengenského prostoru přicestovat. Následně také stanoví podmínky a postupy pro vydání žádostí o víza. Nařízení se bude vztahovat na státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou osvobozeni od vízové povinnosti nebo jsou rodinnými příslušníky občana Unie.

Nařízení se ale nebude vztahovat na:

- uprchlíky ani osoby bez státní příslušnosti,
- státní příslušníky třetích zemí, jež jsou rodinnými příslušníky občana Evropské unie a kteří jsou držiteli pobytové karty,
- držitele jednotných víz,
- držitele národních pasů,
- držitele národních dlouhodobých víz,
- státní příslušníky Andorry, Monaka a San Marina nebo držitele pasů vydaných Vatikánem či Svatým stolcem,
- státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou držiteli diplomatických pasů nebo služebních pasů,³⁸

Jedním z hlavních cílů ETIASU bude především přispívání k udržení bezpečnosti a jejímu rozvoji, zejména v posouzení bezpečnostních rizik. Pokusí se určit, zda pobyt dané osoby na území státu nebude představovat riziko pro vnitřní bezpečnost státu a bude bojovat s přistěhovalectvím a nelegální

³⁷ ETIAS News & Information for Visitors coming to the EU - ETIAS.COM. *ETIAS News & Information for Visitors coming to the EU - ETIAS.COM* [online]. Copyright © 2016 [cit. 11.03.2022]. Dostupné z: <https://etias.com/>

³⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240: kterým se zřizuje Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS), 2018.

migrací. Posouzením epidemického rizika a stavem zdravotní stránky země, ze které chce žadatel přijet, přispěje k ochraně veřejného zdraví.

Účinně bude zvyšovat efektivitu a koordinaci hraničních kontrol a monitorovat délku pobytu. V neposlední řadě bude nařízení klást velký důraz na prevenci v oblasti terorismu, tedy odhalování, vyšetřování teroristických trestných činů a jiných závažných prohřešků.

5.3. ENTRY/EXIT SYSTÉM

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2226 z dne 30. listopadu 2017, kterým se zřizuje Systém vstupu/výstupu (EES). Jde o, tj. registr údajů o vstupu a výstupu a údajů o odepření vstupu státních příslušníků třetích zemí. Systém bude zcela automatický, což umožní snadnější manipulaci a lepší přehled o uchovávaných informacích.³⁹

Systém bude zejména sloužit k:

- zaznamenávání a uchovávání dat, čas a místa vstupu a výstupu státních příslušníků třetích zemí,
- výpočtu délky oprávněného pobytu,
- vydávání výstražných upozornění členským státům, pokud uplyne povolená doba pobytu na území,
- zaznamenávání a uchovávání data, času a místa odepření vstupu státním příslušníkům třetích zemí.⁴⁰

Vztahovat se bude na příslušníky třetích zemí, kteří mají oprávnění ke krátkodobému pobytu na území členských států. Stejně tak jako na státní příslušníky při vstupu a výstupu z území.

³⁹ Entry-Exit System. *European Commission* | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/schengen-borders-and-visa/smart-borders/entry-exit-system_cs

⁴⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2226: kterým se zřizuje Systém vstupu/výstupu (EES), 2017.

Nařízení se nebude vztahovat na:

- státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie a kteří jsou držiteli pobytové karty,
- držitele povolení k pobytu,
- držitele dlouhodobých víz,
- státní příslušníky Andorry, Monaka a San Marina a držitele pasu vydaného Vatikánem,
- osoby, které jsou osvobozeny od hraničních kontrol.

Stejně jako ETIAS i systém o vstupu a výstupu má své dlouhodobé cíle, které chce prostřednictvím nově přijatého EES systému naplňovat. Příklady cílů, které bude ETIAS uplatňovat jsou:

- uchovávání dat a jejich zpětné poskytování členským státům,
- zlepšení účinnosti hraničních kontrol, kdy bude možné sledovat délku oprávněného pobytu a vstup na území,
- pomoc při identifikaci státních příslušníků třetích zemí
 - o pokud přestali splňovat podmínky pro pobyt na území,
- elektronická kontrola odepření vstupu EES,
- automatická kontrola občanů třetích zemí,
- přístup k informacím pro všechny vízové orgány daného členského státu,
- předcházet zneužívání totožnosti a cestovních dokladů,
- odhalovat teroristické trestné činy.

System jako celek by měl začít fungovat na konci roku 2022, kdy ho musí zavést všechny členské státy.⁴¹

⁴¹ Entry-Exit System. *European Commission* | Choose your language | Choisir une langue | Wählen Sie eine Sprache [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/schengen-borders-and-visa/smart-borders/entry-exit-system_cs

6. MIGRAČNÍ POLITIKA EU

S vízovou politikou je ve velké míře spojena také migrace. Schengenské státy v posledních několika letech čelily velkým migračním vlnám, kterým musela být jednotná vízová politika poté přizpůsobena.

Migrace jako pojem a jako fenomén již existuje několik staletí ne-li tisíciletí. Jde o přirozenou součást života, která k vývoji lidstva vždy neodmyslitelně patřila a patřit vždy bude. Před staletími se pohybovaly celé národy, když hledaly nová místa pro své kmeny či osady. Za migraci se dalo v té době považovat cokoli, ať už cesta za obchodem po souši nebo po moři, válečná migrace, kdy se přesouvaly vojska nebo jen migrace s cílem najít nový domov.

Důležitým článkem a poznávacím znamením migrace a migrační politiky je tempo a intenzita s jakou se jedinci či skupiny přesouvají z místa na místo. Bezpečnost hraje primární roli v intenzivní migraci, jelikož např. válečné konflikty vyvolávají a vždy vyvolávaly obrovské vlny migrace lidí všech věkových kategorií, kteří pouze utíkají za lepším životem nebo ze strachu o svůj život. Méně intenzivní migrace často i nevynucená je migrace obyvatelstva za prací, například skupiny lidí se sestěhovávají z méně osídlených oblastí do velkých kulturních městských center. Tento typ migrace se ve většině případech označuje jako tzv. „integrace“. Důležitý dokument popisující migraci, který zavazuje členské státy EU je Úmluva Organizace spojených národů o postavení uprchlíků vydaná v roce 1951.⁴²

Hlavním zdrojem migrace v Evropě nebo jejím hlavním podnětem bylo tzv. Arabské jaro, které by se dalo říct vyvolalo první velkou vlnu migrace a s ní i spojené nelegální migrace. Evropská unie se s uprchlíky potýká již minimálně 12 let, kdy probíhaly při Arabském jaru nejtěžší nepokoje.

Evropská uprchlická krize, tak jak byla popsána, začala okolo roku 2015, tehdy statisíce lidí utíkalo před válečnými konflikty především v Africe, Sýrii nebo Iráku a Afghánistánu. V Evropě se první vlna migrační krize projevovala na odlišných

⁴² HAVLÍKOVÁ, Kamila, 2018. *Migrace a migrační politika Evropské unie*. Pardubice. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.

místech jiným způsobem a odlišnou identitou. Hlavní cesta vedla především přes Středozevní moře a končila na severu Evropy, a to ve Švédsku, Norsku nebo Německu. Jednotná politika proto musela najít určité nástroje, které by migrační krizi pro jednotlivé členské státy usnadnily.

Středozevní moře ale není jediná cesta, kterou se dá do Evropy dostat, ať už legálně nebo nelegálně. Například migranti se začali pokoušet dostat do Evropy i přes Černé moře. Tato cesta byla z hlediska náročnosti mnohem obtížnější.

Migrace v Evropě vyvolává obrovské množství negativních ohlasů napříč všemi členskými státy. Zejména jde o strach v oblasti bezpečnosti, nárůstu trestných činů, ale především v oblasti terorismu. Evropa v minulých letech zažila obrovskou migrační vlnu zejména mezi lety 2015-2017 a s ní i řadu teroristických útoků napříč evropskými městy. Evropou se zvedla vlna nevole proti přijímání uprchlíků a kvótám přerozdělování uprchlíků do jednotlivých států. Evropanům se nelíbil strmý nárůst trestných činů, zejména těch závažných, jako například sexuální trestné činy, výtržnosti nebo již zmíněné teroristické činy a útoky.

Evropská unie tedy musela začít přijímat konkrétní opatření, aby mohla jednotlivým členským státům nabídnout pomoc. Orgány EU se zavázaly, že budou společně s členskými státy plnit určité povinnosti, tak aby se migrace v Evropě nevymknula kontrole. Evropská unie nastartovala finanční pomoc a navrhla přerozdělování migrantů do jednotlivých členských států.

Musela také posílit své vnější hranice jinak se nedalo v tu dobu jinak přílivu migrantů do Evropy zabránit. Tím chtěla dosáhnout prostřednictvím spolupráce s tzv. třetími zeměmi.

Evropská unie chtěla vytvořit co nejlepší možné podmínky pro migranty přicházející na náš kontinent. Její prioritou se ale musela stát ochrana vnitřních hranic. Vzhledem k členství většiny zemí Evropské unie v schengenském prostoru, a tedy absenci kontrol na vnitřních hranicích, musela se tedy posílit kontrola vnějších hranic. Důležitou agenturou, která vznikla v roce 2016 byla

Evropská pohraniční a pobřežní stráž, jejímž primárním úkolem v oblasti migrační politika bylo chránit vnější hranice Evropské unie.⁴³

6.1. VÝVOJ MIGRAČNÍ POLITIKY

Vývoj migrační krize se nedá úplně jednoznačně určit, především proto, že hodně závisí na aktuálním dění ve světě. Proto se dá jen těžko předpokládat, kdy bude další migrační krize, jak velká a z jakého důvodu. Nedá se ani s jistotou říct, že bude tady mířit na Evropu.

Česká migrační politika měla počátky již v minulém století, kdy v rámci emigrace z důvodu tehdejšího režimu, odcházelo velké množství lidí pryč ze země, většinou na západ. Významné pro vlnu migrace byla zcela jistě Okupace vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968. Tato událost spustila vlnu migrace především do sousedních zemí, jako Švýcarsko nebo Rakousko.⁴⁴

Současná válečná krize na Ukrajině je první velká migrační vlna na za posledních několik let. Státisíce lidí prchá před válkou, která pravděpodobně změnila pohled na Evropskou bezpečnost a zásadně utužila spolupráci a vztahy mezi jednotlivými členskými státy.

Až doteď si nikdo v Evropě nedokázal prakticky připustit, že by válka a migrační krize mohla být tak blízko Evropské unii. Současný trend jen nahrává skutečnosti, že Evropská unie a její členské státy musí investovat do obrany společenství a ochrany společných hranic.

Zároveň je ale také zcela přirozené a jasné, že migrace a migrační toky tu vždycky byly a budou. Jde o přirozený cyklus života. Přeci jen je více časté a pravděpodobné, že se vyskytne legální, přirozená migrace, která je z velké části zapříčiněna evolucí a potřebou se rozvíjet. Lidé totiž migrují po celém

⁴³ HAVLÍKOVÁ, Kamila, 2018. *Migrace a migrační politika Evropské unie*. Pardubice. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.

⁴⁴ BÁRTA, Milan, 2017. *Migrační a azylová politika v rámci ČR a EU*. Praha. Diplomová práce. Vysoká škola regionálního rozvoje a bankovní institut AMBIS, a.s. Vedoucí práce Prof. RNDr. René Wokoun, CSc.

světě, ať už z pracovních nebo válečných důvodů. Evropa se jen musí naučit s tímto fenoménem naplno fungovat a přijmout ho jako samozřejmost dnešní doby.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo popsat a analyzovat vízovou politiku Evropské unie a České republiky důrazem na vývoj a legislativní dokumenty. Zároveň se zaměřila na perspektivu vývoje s novými nadějnými systémy pro zlepšení ochrany hranic a kooperace jednotlivých členských států.

V první kapitole jsem nastínila základní pojmy problematiky vízové politiky a tématy s ní spjatými. Snažila jsem obsáhnout co nejstručněji základní pojmy, které se v této problematice neustále vyskytují. Zejména pojem vízum či schengenský prostor.

Druhá kapitola pojednává o historickém vývoji a počátcích samotné vízové politiky. Jejím vzniku po druhé světové válce, zejména pak v 2. polovině 20. století. Samotná vízová politika se dá rozdělit do několika skupin, které jsou ale vzájemně propojené a doplňují se. Jedna bez druhé by tedy nemohly tvořit již zmíněnou společnou (jednotnou) vízovou politiku Evropské unie. Samotnému vzniku, jak je v kapitole popsáno, předcházelo několik smluv a nařízení, které vyústily jako výsledek určité mezistátní spolupráce, již zde tedy můžeme hledat počátky jednotné spolupráce. Jednotná vízová politika jde ruku v ruce se schengenským prostorem a Evropskou unií, jeden bez druhého by totiž nemohly fungovat.

Kapitola tři poté jednotlivě popisuje nejdůležitější dokumenty a nařízení vydané pro úpravu společné vízové politiky a její popis. Tím nejdůležitějším je pravděpodobně Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech. Ten stanovuje podmínky a postupy pro udělování víz a podávání žádostí o víza. Jedno z nejdůležitějších nařízení, které dává základ ostatním unijním předpisům, které přišli po něm.

„Těsně v patách“ vízovému kodexu, co se týká důležitosti, je zcela jistě Schengenský hraniční kodex. Ten stanovuje pravidla a podmínky pro ochranu vnitřních a vnějších hranic. Dnes je společná bezpečnost a ochrana jedním z nejdůležitějších témat.

Ve čtvrté kapitole se snažím rozebrat přípravu České republiky na vstup do Schengenského prostoru, jakožto i úkoly a povinnosti, které jsme museli přijmout a zajistit.

Česká republika musela zajistit vytvoření týmu, který by pracoval na tomto začlenění a integraci do schengenského a tím i do Evropské unie. Se vstupem do schengenského prostoru přibyly České republice nové úkoly a oblasti, kterým se musela věnovat a zároveň musely orgány přijmout odpovědnou unijní legislativu a začlenit ji do našeho českého práva.

Nově se také Česká republika musela připravit na rozšíření justiční a policejní spolupráce, zejména tedy koordinaci společné činnosti v trestných věcech a společné ochraně hranic.

Na začátku práce jsem si pro svůj pohled stanovila jednu hypotetickou, z části výzkumnou otázku, na kterou jsem si poté snažila odpovědět skrze všechno, co jsem v práci napsala. Otázka zněla: **„Je strategie Evropské unie z hlediska vízové politiky a její perspektivy dostačující?“**

Já osobně si myslím, že ano. Evropská unie a sní i všechny přidružené orgány, které mají na vízové či migrační politice zájem, dělají vše pro lepší budoucnost příští generace. Podle mého názoru je dnes důležitá bezpečnost a můj názor na toto umocnil také právě probíhající konflikt na Ukrajině. Evropská unie představí tento a příští rok dva nové systémy, které mají mimo jiné pomáhat při posilování ochrany státních hranic a bezpečnosti. I nedávne rozhovory a debaty na půdě Evropského parlamentu zní velmi pozitivně jak pro Evropskou unii, tak i pro schengenský prostor.

Teď více než kdy jindy záleží na společné a jednotné Evropě. Což v podstatě můžeme vidět poslední dny. Evropa je jednotná pouze pokud jde kupředu spolu. Takže má odpověď na mou předem danou otázku je kladného charakteru. Evropa jde kupředu ať už vytvářením nových systémů nebo legislativ, ale také stmelováním občanů členských zemí EU v době, kdy hodně lidí nevidí jasné zítřky.

V neposlední řadě jsem se okrajově zaměřila na migrační politiku Evropy. Migrace tu vždy byla a vždy tu bude. Nikdy ji nelze úplně odehnat. Člověk bude migrovat z místa na místo tak, jak to dělal již po staletí předtím. Ať už ze své vlastní vůle nebo z donucení. Svět pro svou existenci potřebuje oba typy současné migrace. To ho přidrží na nohou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KNIŽNÍ LITERATURA

- (1) KOUKAL, Michal, 2017. *Společná vízová politika EU: existuje právo na krátkodobé vízum?*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Prameny a nové proudy právní vědy. ISBN 978-80-87975-65-7.
- (2) *Cizinci, azyl: zákon o pobytu cizinců na území ČR, zákon o dočasné ochraně cizinců, vízový kodex, zákon o azylu, Ženevská úmluva, další předpisy a dokumenty: redakční uzávěrka.*, [2018]-. Ostrava: Sagit. ÚZ. ISBN 978-80-7488-481-8.
- (3) *Cizinecké právo: unijní legislativa: (soubor zákonů)*, [2019]. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-775-7.
- (4) *Cizinecké právo: česká legislativa: (soubor zákonů)*, [2019]. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-776-4.
- (5) PIKNA, Bohumil, 2019. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-783-2.

AKADEMICKÉ PRÁCE

- (1) BÁRTA, Bc. Milan, 2017. *Migrační a azylová politika v rámci ČR a EU*. Praha. Diplomová práce. Vysoká škola regionálního rozvoje a bankovní institut AMBIS, a.s. Vedoucí práce Prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
- (2) BUBNOVÁ, Kristýna, 2012. *Změny ve vízové politice ČR po vstupu do schengenského prostoru*. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce Doc. PhDr. JUDr. Ivo Šlosarčík, LL.M. PhD.

- (3) HAVLÍKOVÁ, Kamila, 2018. Migrace a migrační politika Evropské unie. Pardubice. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.
- (4) KOUKAL, Michal, 2016. Společná vízová politika EU a právo na odvolání proti zamítnutí žádosti o vízum [online]. Praha [cit. 2022-02-27]. Disertační práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Vedoucí práce Doc. Mag.phil. Dr.iur. Harald Christian Scheu, Ph.D.
- (5) NEUWIRTH, Bc. Dominik, 2016. Právní a politické aspekty vstupu ČR k Schengenské dohodě. Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Právnická fakulta.

LEGISLATIVNÍ DOKUMENTY

- (1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2226: kterým se zřizuje Systém vstupu/výstupu (EES), 2017
- (2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240: kterým se zřizuje Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS), 2018
- (3) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862: o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS), 2018
- (4) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 767/2008 ze dne 9. července 2008: o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy (nařízení o VIS), 2008
- (5) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 2016/399: Schengenský hraniční kodex, 2016
- (6) Nařízení Rady (ES) č. 1863/95 ze dne 29. května 1995: kterým se stanoví jednotný vzor víz, 2022

- (7) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1155 ze dne 20. června 2019: kterým se mění nařízení (ES) č. 810/2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), 2020
- (8) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1987/2006 o zřízení, provozu a využití Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II), 2007

INTERNETOVÉ ZDROJE

- (1) Vízový kodex, 2022. EUR-Lex: Oficiální stránka Evropské unie [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0028>
- (2) Nový Schengenský hraniční kodex, 2013. Právní prostor [online]. Ostrava: ATLAS consulting spol. s r.o., 2016 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/z-uredniho-vestniku-eu/novy-schengensky-hranicni-kodex>
- (3) MACHOTKOVÁ, Šárka, 2022. Co je Schengen?. Euroskop.cz [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/co-je-schengen/>
- (4) Pilířová struktura Evropské unie, 2001. BusinessINFO.cz [online]. Česká republika: CzechTrade, 2003 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/pilire-a-politiky-evropske-unie/>
- (5) Jaké státy patří do schengenského prostoru?, 2022. Prg.aero.cz [online]. Praha: Letiště Praha [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.prg.aero/faq-jake-staty-patri-do-schengenskeho-prostoru>
- (6) Pravidla vstupu a pohybu cizinců, 2022. Euroskop.cz [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2021-12-06]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/pravidla-vstupu-a-pobytu-pro-cizince/>

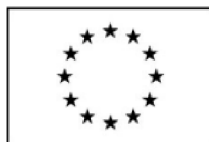
- (7) Vstup ČR do Schengenu, 2022. Euroskop.cz [online]. Česká republika: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/vstup-cr-do-schengenu/>
- (8) Why is the EU launching a new travel authorisation system?, 2022. ETIAS.com [online]. Brusel: ETIAS.COM [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://etias.com/>
- (9) Entry/Exit System (EES), 2017. Europa.eu [online]. Evropská komise: Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/schengen-borders-and-visa/smart-borders/entry-exit-system_cs
- (10) ERA | Lisabonská smlouva | Národní portál pro evropský výzkum. [online]. Copyright © MŠMT 2012 [cit. 11.03.2022]. Dostupné z: <https://www.evropskyvyzkum.cz/cs/o-era/klicove-dokumenty-era/smlouva-o-fungovani-eu>
- (11) Co se Schengenem nezměnilo?, 2022. Euroskop.cz [online]. Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/shengen/co-se-schengenem-nezmenilo/>

SEZNAM PŘÍLOH

- (1) *JEDNOTNÁ ŽÁDOST O VÍZUM*
- (2) *SEZNAM ZEMÍ, JEJICHŽ PŘÍSLUŠNÍCI MUSÍ MÍT LETIŠTNÍ PRŮJEZDNÍ VÍZUM*
- (3) *BEZPEČNOSTNÍ PRVKY JEDNOTNÉHO SCHENGENSKÉHO VÍZA*

PŘÍLOHY PRÁCE

Příloha I. – jednotná žádost o udělení schengenského víza

Žádost o udělení schengenského víza

Tento formulář žádosti je zdarma

FOTO

1. Příjmení (x)				ČÁST VYHRAZENÁ ÚŘADŮM				
2. Rodné příjmení (dříve užívané(á) příjmení) (x)								
3. Křestní jméno (jména) (x)								
4. Datum narození (den-měsíc-rok)		5. Místo narození		7. Současná státní příslušnost Státní příslušnost při narození, pokud se liší:		Datum podání žádosti:		
		6. Země narození						
8. Pohlaví ☐ muž ☐ žena		9. Rodinný stav ☐ svobodný/á ☐ ženatý/vdaná ☐ rozvedený/á ☐ vdovec/vdova ☐ jiný (prosím upřesněte)				Číslo žádosti o vízum:		
10. V případě nezletilých osob: příjmení, jméno, adresa (pokud se liší od adresy žadatele) a státní příslušnost vykonavatele rodičovské odpovědnosti/poručníka nebo opatrovníka								Žádost podána u ☐ velvyslanectví/konzulátu ☐ společného střediska pro žádosti ☐ poskytovatele služby ☐ obchodního zprostředkovatele ☐ hranice
11. Případně národní identifikační číslo								Název: ☐ jiné
12. Druh cestovního dokladu ☐ běžný cestovní pas ☐ diplomatický pas ☐ služební pas ☐ úřední pas ☐ zvláštní pas ☐ jiný cestovní doklad (prosím upřesněte)								Spis zpracován :
13. Číslo cestovního dokladu		14. Datum vydání		15. Platnost do		16. Vydal		
17. Adresa bydliště žadatele a e-mailová adresa				Telefonní číslo (číslo)				
18. Bydliště v zemi jiné, než je země, jejímž je žadatel v současné době státním příslušníkem ☐ ne ☐ ano ☐ povolení k pobytu nebo jiný odpovídající doklad č. Platnost do								Rozhodnutí o vízu: ☐ zamítnuto ☐ uděleno: ☐ A ☐ C ☐ LTV
* 19. Současně zaměstnání								☐ Platnost: od do
* 20. Zaměstnavatel, jeho adresa a telefon. U studentů název a adresa vzdělávací instituce								Počet vstupů: ☐ 1 ☐ 2 ☐ více
21. Hlavní účel(y) cesty: ☐ turistika ☐ obchod ☐ návštěva rodiny nebo přátel ☐ kultura ☐ sport ☐ oficiální návštěva ☐ zdravotní důvody ☐ studium ☐ průjezd ☐ letištní průjezd ☐ jiné (prosím upřesněte)								Počet dnů:

34. Osobní údaje rodinných příslušníků občana EU, EHP nebo Švýcarska		
Příjmení		Jméno (jména)
Datum narození	Státní příslušnost	Číslo cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti
35. Příbuzenský vztah s občanem EU, EHP nebo Švýcarska ☐ manžel(ka) ☐ dítě ☐ vnuk/vnučka ☐ závislý předek v přímé linii		
36. Místo a datum		37. Podpis (u nezletilých podpis vykonavatele rodičovské odpovědnosti/zákonného zástupce, poručníka nebo opatrovníka)

Jsem si vědom(a), že vízový poplatek se v případě zamítnutí žádosti nevrací.

Prohlášení, které je třeba podepsat v případě žádosti o udělení víza pro více vstupů (viz pole č. 24):
 Jsem si vědom(a) nutnosti uzavřít na dobu svého prvního pobytu a rovněž na následující pobyty na území členských států dostatečné cestovní zdravotní pojištění.

Jsem si vědom(a) následující skutečnosti a jsem s ní srozuměn(a): shromažďování údajů vyžadovaných tímto formulářem žádosti a pořízení mé fotografie, případně odebrání otisků prstů, jsou povinné pro posouzení žádosti; mé osobní údaje, které obsahuje tato žádost, jakož i otisky prstů a fotografie budou předány příslušným orgánům členských států a těmito orgány pro účely rozhodnutí o mé žádosti zpracovány.

Tyto údaje, jakož i údaje týkající se rozhodnutí o mé žádosti nebo rozhodnutí o prohlášení uděleného víza za neplatné, jeho zrušení nebo prodloužení se vloží do vízového informačního systému (VIS)¹, kde budou uloženy po dobu nejdéle 5 let, během nichž k nim budou mít přístup vízové orgány a orgány provádějící kontroly viz na vnějších hranicích a v členských státech, azylové a přistěhovalecké orgány v členských státech za účelem ověření, zda jsou splněny podmínky k povolení vstupu a pobytu na území členských států, za účelem odhalení osob, které tyto podmínky nesplňují nebo je přestaly splňovat, posouzení žádosti o azyl a určení, kdo je k takovému posouzení příslušný. Za určitých podmínek budou mít k těmto údajům přístup také orgány členských států a Europol za účelem prevence, odhalování a vyšetřování teroristických trestných činů a dalších závažných trestných činů. Orgány členského státu, které odpovídají za zpracování údajů: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Loretské náměstí 5, 118 00 Praha 1; Ředitelství služby cizinecké policie PČR, Olšanská 2, P.O. BOX 78, 130 51 Praha 3 a Ministerstvo vnitra ČR, Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7.

Je mi známo, že mám právo v jakémkoli členském státu získat informaci o údajích týkajících se mé osoby, které byly vloženy do VIS, a o členském státu, který údaje předal, a právo požadovat, aby údaje, jež se týkají mé osoby a jsou nesprávné, byly opraveny, a aby údaje, které se mne týkají a které byly zpracovány protiprávně, byly vymazány. Orgán, který moji žádost posuzuje, mě bude na mou výslovnou žádost informovat, jakým způsobem mohu vykonávat své právo na kontrolu osobních údajů, které se mě týkají, a jak je mohu podle právních předpisů dotčeného členského státu nechat opravit nebo vymazat, včetně práva na podání opravných prostředků. Stížnosti ve věci ochrany osobních údajů přijímá vnitrostátní orgán dohledu tohoto členského státu: Úřad pro ochranu osobních údajů, ul. Pplk. Sochora 727/27, 170 00 Praha 7.

Prohlašuji, že jsem všechny výše uvedené údaje poskytl(a) podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a že jsou správné a úplné. Jsem si vědom(a) toho, že jakékoli nepravdivé prohlášení povede k zamítnutí mé žádosti nebo prohlášení již uděleného víza za neplatné a může vést také k trestnímu stíhání podle právních předpisů členského státu, ve kterém se moje žádost vyřizuje.

Zavazuji se, že opustím území členských států předtím, než skončí platnost víza, které mi bylo uděleno. Byl(a) jsem informován(a) o tom, že samotné vízum jako takové je pouze jedním z předpokladů ke vstupu na evropské území členských států. Udělení víza samo o sobě neznámá, že mám právo na náhradu škody, pokud nespĺním příslušná ustanovení čl. 5 odst. 1 nařízení (ES) č. 562/2006 (Schengenský hraniční kodex), a bude mi z tohoto důvodu odepřen vstup. Splnění podmínek ke vstupu bude znovu posouzeno při vstupu na evropské území členských států.

Místo a datum	Podpis (u nezletilých podpis vykonavatele rodičovské odpovědnosti/zákonného zástupce, poručníka nebo opatrovníka)

¹ V případě, že je VIS v provozu

Příloha II. – seznam zemí, kteří potřebují na území České republiky
letištní průjezdní vízum

Afghánistán	Irák	
Alžírsko	Írán	Niger
Arménie	Jemen	Nigérie
Bangladéš	Jižní Súdán	Pákistán
Čad	Kongo (Demokratická republika)	Palestinská národní samospráva
Egypt	Kuba	Somálsko
Eritrea	Libanon	Srí Lanka
Etiopie	Libye	Súdán
Ghana	Mali	Sýrie
Indie	Mauretánie	Turecko

Příloha III. – vzor nového jednotného vízové štítku

„PŘÍLOHA

